

IYR Löytömäki Stiina(TEM)

04.02.2021
JULKINEN

Asia

Komission tiedonanto 'Kaikki irti EU:n innovointipotentiaalista: Teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva toimintasuunnitelma EU:n elpymisen ja palautumiskyvyn tueksi'

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi tiedonannon 'Kaikki irti EU:n innovointipotentiaalista: Teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva toimintasuunnitelma EU:n elpymisen ja palautumiskyvyn tueksi' 25.11.2020.

Puheenjohtajamaa Portugalin suunnitelmissa on päätelmäluonnoksen laatiminen toimenpidesuunnitelmasta kevään 2021 aikana.

Komissio tulee toteuttamaan jatkotoimia toimintasuunnitelmassa ilmoitetulla aikataululla. Näihin jatkosuunnitelmiin otetaan kantaa erikseen.

Suomen kanta

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti komission teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaan toimintasuunnitelmaan, jota voidaan pitää tasapainoisena, johdonmukaisena ja kunnianhimoisena tavoitekokonaisuutena Euroopan unionin elpymiseksi Covid-19-kriisistä. Komission tavoin myös valtioneuvosto painottaa hyvin toimivan teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmän merkitystä talouskasvun ja vihreän ja digitaalisen talouden mahdollistajana. Valtioneuvosto kannattaa kaikkia toimia, joilla edistetään yritysten, erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, sekä muiden oikeudenhaltijoiden mahdollisuuksia hyötyä teollis- ja tekijänoikeuksien (IPR) tehokkaasta käytöstä ja täytäntöönpanosta.

Komission toimintasuunnitelmassa esitettyjen yksittäisten toimenpiteiden osalta valtioneuvosto suhtautuu varauksella suunnitelmiin luoda EU:n maantieteellisten merkintöjen suojajärjestelmä myös muille kuin maataloustuotteille (ns. non-agri -suoja). Tällaisen järjestelmän vaikutukset tulisi tarkkaan arvioida, ja järjestelmä tulisi ottaa käyttöön vain, mikäli vaikutusarvio osoittaa sen tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

Valtioneuvosto pitää komission esittämää essentiaalipatenttien lisensointikäytäntöjen selkiyttämistä ja lisensoinnin läpinäkyvyyden lisäämistä oikeansuuntaisena. Essentiaalipatenttien haltijoiden ja lissensinhaltijoiden intressien huomioon ottamisessa on

tärkeää pitää yllä tasapainoa, joka edistää standardoitujen tekniikoiden leviämistä sekä uusien teknologioiden kehitystä.

Valtioneuvosto kannattaa toimintasuunnitelman pyrkimystä edistää datan saatavuutta ja yhteiskäyttöä. Suomi pitää tärkeänä, että keskitytään toimenpiteisiin, joilla edistetään datan käyttöä, saatavuutta ja kokonaisvaltaista yhteentoimivuutta digitaalisessa liiketoiminnassa, perustellut intressit huomioiden. Datan käyttöä ja liikkuvuutta tulisi edistää EU-tasolla järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti läpi arvoketjujen, jotta toimintasuunnitelmassa mainitut tavoitteet datan tuomasta kasvusta ja kilpailukykyä toteutuisivat.

Valtioneuvosto katsoo, että toimintasuunnitelman eri aloitteissa tulisi olla mahdollisimman yhdenmukainen lähestymistapa dataan liittyvissä kysymyksissä. Datan investoinneilla ja datan tehokkaalla hyödyntämisellä on keskeinen merkitys esimerkiksi suunnitelluissa toimenpiteissä EU:n teollisuusstrategian toteuttamisessa. Datan tehokas hyödyntäminen edistäisi myös oikeuksien rajat ylittävää täytäntöönpanoa.

Valtioneuvosto katsoo, että datatalouden kehitystä tulisi edistää ennen kaikkea parantamalla IP-oikeuksia koskevien tietojen sekä tasapainoisten ja läpinäkyvien käyttöehtojen saatavuutta rajapintojen kautta.

Oikeuksien täytäntöönpanon vahvistamiseksi valtioneuvosto kannattaa suunnitelmia lisätä lainvalvontaviranomaisten valmiuksia ja keinovalikoimaa väärennösten torjumiseksi ja yhteistyön parantamiseksi oikeudenhaltijoiden, välittäjien ja lainvalvontaviranomaisten välillä rajat ylittävässä oikeuksien toimeenpanossa. Valtioneuvo kannattaa myös teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamisesta annetun direktiivin soveltamisen seurannan jatkamista.

Valtioneuvosto katsoo, että koordinoitu työ IPR-järjestelmän kehittämisessä Euroopan Unionissa edistää EU:n mahdollisuuksia vaikuttaa globaalilla tasolla tilanteissa, joissa valtioiden välisiä sääntöjä edelleen laaditaan. Nyt suunnitelluilla toimenpiteillä voi olla pitkäaikainen vaikutus meneillään olevaan maailmantalouden digitalisaatiokehitykseen.

Pääasiallinen sisältö

Komissio julkaisi 25.11.2020 teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan toimintasuunnitelman 'Kaikki irti EU:n innovaatiopotentialista - Teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva toimintasuunnitelma EU:n elpymisen ja palautumiskyvyn tueksi'. Komission teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva tiedonanto pitää sisällään suunnitelmia tuleviksi lainsäädäntöaloitteiksi, joista tullaan toteuttamaan ja julkaisemaan ensin vaikutusarvio, jonka jälkeen edetään normaalia lainsäädäntötietä. Toimintasuunnitelman sisältämiä tavoitteita ja toimia näiden tavoitteiden toteuttamiseksi kuvataan tarkemmin alla.

Toimintasuunnitelma lähtee haasteesta, jonka edessä EU-jäsenvaltiot ja Euroopan unioni ovat tällä hetkellä – miten Euroopan aineeton pääoma saadaan tukemaan taloudellista elpymistä ja palautumiskykyä? Toimintasuunnitelma painottaa immateriaalioikeuksia tärkeänä osana yritysten liiketoimintastrategiaa, kilpailukykyä ja kansantaloutta. Immateriaalioikeuksia vahvasti hyödyntävät toimialat ovat komission mukaan EU:n taloudessa keskeisessä roolissa ja tuottavat tällä hetkellä lähes 45 prosenttia Euroopan bruttokansantuotteesta, sekä ylläpitävät lähes 30 prosenttia kaikista työpaikoista. Immateriaalioikeudet ovat myös keskeinen voimavara globaalissa kilpailussa. Euroopan on komission toimintaohjelman mukaan maksimoitava innovointikannustimet yhteiskunnallisten haasteiden, kuten vihreän siirtymän voittamiseksi. Teknologinen vallankumous – datatalous, tekoälyn käytön lisääntyminen, uusien

teknologioiden kasvava merkitys sekä uusien liiketoimintamallien kuten alusta-, data- ja kiertotalouden esiinnousu tarvitsevat aineettoman omaisuuden suojan kehittämistä ja nykyaikaistamista edelleen.

Aineettomien oikeuksien osalta Euroopassa on komission mukaan edessään seuraavat viisi haastetta: EU:n aineettoman omaisuuden järjestelmä on edelleen liian hajanainen; monet yritykset – erityisesti pk-yritykset – eivät hyödynnä täysimääräisesti teollis- ja tekijänoikeussuojan tarjoamia mahdollisuuksia; keinot joilla helpotetaan oikeuksien käyttöönottoa eivät ole riittävän kehittyneitä; väärennökset ja piratismi ovat vallalla edelleen väärinkäyttöön puuttumisen pyrkimyksistä huolimatta, eikä globaalilla tasolla peliä ei käydä reiluin säännöin, mikä huonontaa eurooppalaisten yritysten asemaa globaalissa kilpailussa.

Näihin viiteen haasteeseen vastaamiseksi toimintasuunnitelmassa yksilöidään jäsenvaltioilta ja sidosryhmiltä kerättyjen näkemysten pohjalta viisi keskeistä aluetta, joilla ehdotetaan erityistoimia. Alueet ja komission kullakin alueella ehdottamat keskeisimmät toimet esitetään alla.

I Parempi suoja aineettomalle omaisuudelle

Komission toimintasuunnitelma painottaa, että innovaattoreiden saatavilla on oltava nopeita, toimivia ja kohtuuhintaisia teollis- ja tekijänoikeuksien suojakeinoja. Näiden on vastattava vihreän ja digitaalisen talouden tarpeisiin. Suojakeinojen kokonaisuuden on oltava koherentti.

Keskeinen toimenpide edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi on yhtenäispatenttijärjestelmä, jonka voidaan odottaa yksinkertaistavan patentointia EU:ssa, lisäävän läpinäkyvyyttä ja helpottavan lisensointia. Keskitetty riidanratkaisu yhdistetyssä patenttituomioistuimessa lisää oikeusvarmuutta ja välttää rinnakkaiskäsitteilyt useammassa jäsenvaltiossa. Yhtenäispatenttijärjestelmän voimaantuloon pyritään vuoden 2021 aikana.

Patentteihin liittyvät lisäsuojatodistukset, jotka pidentävät sellaisten lääkkeiden ja kasvinsuojelutuotteiden suojaa, joille on tehtävä pitkiä kliinisiä kokeita ja joilta edellytetään mittavia markkinalupaprosesseja. Komission toteuttama lisäsuojatodistusjärjestelmän arviointi osoittaa, että järjestelmän toteutus on jäsenvaltioissa hajanaista. Tämä aiheuttaa komission mukaan tehottomuutta ja vähentää läpinäkyvyyttä ja ennustettavuutta. Komissio harkitsee mahdollisuutta ottaa käyttöön yhtenäinen mekanismi lisäsuojatodistusten myöntämiselle vuoden 2022 aikana.

EU:n tavaramerkkilainsäädännön uudistuksen jälkeen komissio aikoo tarkistaa *EU:n mallisuojaalainsäädäntöä*. Tavoitteena on parantaa kohtuuhintaisen mallisuojan saatavuutta EU:ssa ja varmistaa, että mallisuoja tukee siirtymää vihreään ja digitaaliseen talouteen. EU:n mallisuojaalainsäädännön arvioinnin mukaan järjestelmä toimii EU:ssa yleisesti ottaen hyvin, mutta rekisteröintimenettelyt ovat osittain vanhanaikaisia ja byrokraattisia. Uusien mallityyppien (esim. animaatioina toteutetut mallit, graafiset käyttöliittymät) suoja ei ole riittävän selkeä. Taloudellisesti merkittävät varaosamarkkinat ovat myös pirstoutuneita, mikä vääristää markkinoita ja hidastaa siirtymistä kestävämpään talouteen. Mallisuoja koskevia aloitteita voidaan odottaa vuoden 2021 viimeisen neljänneksen aikana.

Komission mukaan EU tarvitsee uuden lähestymistavan maantieteellisten merkintöjen suojaan. Maantieteellisillä merkinnöillä on maatalousalalle merkittävää taloudellista arvoa. Vuonna 2017 maantieteellisillä merkinnöillä suojattujen maatalouselintarvikkeiden ja juomien myyntiarvo oli 7 prosenttia Euroopan elintarvike- ja juomasektorin kokonaismyynnistä. Niiden osuus EU:n maatalouselintarvikkeiden kokonaisviennistä on 15,5 prosenttia. Meneillään olevan

arviointin pohjalta komissio aikoo tarkastella tapoja vahvistaa, nykyaikaistaa, sujuvoittaa ja valvoa tehokkaammin maataloustuotteiden, elintarvikkeiden, viinien ja väkevien alkoholijuomien maantieteellisiä merkintöjä. Komissio myös harkitsee osana maantieteellisten merkintöjen kokonaisuudistusta mahdollisuuksia luoda tehokas EU:n maantieteellisten merkintöjen suojajärjestelmä myös muille kuin maataloustuotteille. Tällaiset tuotteet ovat komission mukaan usein tärkeä osa paikallista identiteettiä, tukevat matkailua, ylläpitävät ainutlaatuisia taitoja ja luovat työpaikkoja. Näin EU voisi saada täyden hyödyn myös alkuperä- ja maantieteellisten merkintöjen kansainvälisestä järjestelmästä. Toimenpiteitä maantieteellisten merkintöjen osalta on luvassa vuoden 2021 viimeisen neljänneksen aikana.

Myös yhteisön kasvinjalostajaoikeusjärjestelmällä on tärkeä asema EU:n taloudessa, ja komissio tulee jatkossakin seuraamaan järjestelmän asianmukaista käyttöä ja pyrkii tekemään lisäparannuksia, mikäli tarvetta ilmenee. Kasvinjalostajaoikeusjärjestelmän arviointi tullaan toteuttamaan vuoden 2022 viimeisen neljänneksen aikana.

Komissio aikoo myös yhdessä sidosryhmien ja alan virastojen kanssa selvittää mahdollisuuksia käyttää *uusia teknologioita*, kuten tekoälyä ja lohkoketjuteknologiaa, aineettoman pääoman suojajärjestelmiemme toimivuuden parannuksiin. Digitaalinen vallankumous edellyttää pohdintaa siitä, mitä on suojattava ja miten. Tekoälyteknologiat luovat uusia teoksia ja keksintöjä, mikä herättää kysymyksen siitä, millaista suojaa tulisi antaa tuotteille, jotka on luotu tekoälyn avulla. Komissio katsoo, että tekoälyjärjestelmiä ei tule pitää tekijöinä tai keksijöinä. EU:n nykyinen teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmä sekä Euroopan patenttisopimus näyttäisivät komission mukaan yleisesti ottaen kykenevän vastaamaan tekoälyavusteisista keksinnöistä ja teoksista aiheutuviin haasteisiin. Yhdenmukaistamisessa on kuitenkin vielä puutteita. Komissio haluaa yhteistyössä jäsenmaiden ja sidosryhmien kanssa varmistaa, että sääntöjä noudatetaan johdonmukaisesti ja parhaalla mahdollisella tavalla.

Tekijänoikeuksien alalla tärkeässä asemassa on tekijänoikeusdirektiivin 17 artiklan täytäntöönpano, missä artiklassa säädetään siitä, miten tekijänoikeuksien alaista sisältöä voidaan käyttää sisällönjakoalustoilla, joilla sisältöä järjestelmään lataavat käyttäjät itse. Komissio on luvannut antaa jäsenvaltioiden tueksi ohjeistusta ko. artiklan soveltamisesta.

2. Aineettoman omaisuuden tehokkaan hyödyntämisen ja käyttöönoton edistäminen, etenkin pk-yrityksissä

Eurooppalaiset innovaattorit jättävät aineettoman omaisuuden kasvupotentiaalin usein hyödyntämättä. Eurooppalaisten yritysten olisi kyettävä paremmin hallinnoimaan aineetonta omaisuuttaan ja käyttämään sitä pääoman ja rahoituksen hankkimisessa. Näiden mahdollisuuksien hyödyntämiseksi komissio aikoo tarjota yhdessä EUIPO:n kanssa covid-19 kriisistä kärsineille pk-yrityksille tukea *IPR-arvoseteleiden* muodossa. Näillä voidaan korvata kustannuksia, joita aiheutuu tavaramerkki- ja mallisuojarahkisteröinneistä sekä aineetonta omaisuutta koskevista selvityksistä. IPR-arvosetelijärjestelmän käyttöönotto on odotettavissa vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Komissio aikoo myös ottaa käyttöön pk-yrityksille suunnatun *teollis- ja tekijänoikeuksien avustuspalvelun Horisontti Eurooppa -ohjelmassa* ja laajentaa sitä muihin EU:n ohjelmiin vuodesta 2020 lähtien. Horisontti Eurooppa puiteohjelmassa tarjotaan räätälöityä teollis- ja tekijänoikeusneuvontaa, joka auttaa innovatiivisia yrityksiä tutkimus- ja innovointiprosessin eri vaiheissa. Komissio aikoo yhteistyössä EUIPO:n kanssa tarjota aineettoman omaisuuden suojaamiseen liittyvää tiedotusta ja neuvontaa. EUIPO kehittää alustan, Euroopan teollis- ja tekijänoikeuksien tietokeskuksen. Komissio tulee myös selvittämään julkisten hankintojen

teollis- ja tekijänoikeuskysymyksiä innovatiivisten ratkaisujen julkisia hankintoja koskevan ohjeistuksen päivityksessä.

3. Teollis- ja tekijänoikeussuojan alaisen omaisuuden helpompi käyttö ja jakaminen

Covid-19 –kriisin myötä komissio pitää tärkeänä parantaa välineitä, joita voidaan käyttää kriisitilanteista selviämiseksi. Komissio tukee covid-19 –hoitoihin ja rokotteisiin liittyvien teollis- ja tekijänoikeuksien vapaaehtoista yhdistämistä ja lisensointia. Tällaisten järjestelyjen tulisi taata laaja ja tasapuolinen käyttöoikeus, sekä annettava teollis- ja tekijänoikeuksien omistajille mahdollisuus investointien kohtuulliseen tuottoon. Komissio tarkastelee tapoja kannustaa kriittisten teollis- ja tekijänoikeuksien nopeaan kokoamiseen pooleiksi kriisiaikoina, esimerkiksi uudella lisensointijärjestelmällä, jossa kriittiset teollis- ja tekijänoikeudet asetetaan kontrolloidulla tavalla tilapäisesti saataville.

Komission mukaan on myös varmistettava, että on käytettävissä toimiva pakkolisensoijajärjestelmä, jota voidaan käyttää viimeisenä keinona tarvittaessa. WTO:n hallinnoimassa TRIPS-sopimuksessa määrätään mahdollisuudesta myöntää sopimuksessa mainituin edellytyksin pakkolisensoijia eli hallituksen valtuuksista myöntää lupa osapuolelle, joka hakee patentoidun keksinnön käyttö lupaa ilman patentinhaltijan suostumusta. Jokaisella WTO:n jäsenvaltiolla on paitsi oikeus myöntää pakkolisensoijia myös vapaus määrittää tällaisten lisenssien myöntämisperusteet. Näitä toimenpiteitä komissio pyrkii ottamaan käyttöön 2021-2022.

Aineettoman omaisuuden *lisensoinnin ja yhteiskäytön helpottamiseksi teollis- ja tekijänoikeuksien omistajuutta ja hallinnointia koskevaa avoimuutta on lisättävä*. Patenttien kohdalla yhtenäispatentti tuo tähän komission mukaan parannusta. Laadukkaat metatiedot ja uudet teknologiat voivat lisätä läpinäkyvyyttä ja parantaa oikeuksien hallinnointia erityisesti tekijänoikeuksien kohdalla. Komissio myös jatkaa työtään eri sidosryhmien kanssa tekijänoikeustietojen laadun parantamiseksi hyvin toimivan ”tekijänoikeusinfrastruktuurin” aikaansaamiseksi. Kehittäminen tapahtuu muun muassa parantamalla ja ajantasaistamalla tietoa oikeudenhaltijoista, käyttöehdoista ja lisensointimahdollisuuksista.

Komissio aikoo parantaa *essentiaalipatenttien* lisensoinnin läpinäkyvyyttä ja ennakoitavuutta. Komissio pitää erittäin tärkeänä säännellä essentiaalipatenttien lisensointia vakailla, toimivilla ja oikeudenmukaisilla säännöillä. Lisenssisopimusriitoja esiintyy mm. autoteollisuudessa, mutta on vaarana, että ne laajentuvat muuallekin. Komissio harkitsee myös vuoden 2017 essentiaalipatentteja koskevan tiedonannon pohjalta uudistuksia, tarvittaessa myös sääntelyuudistuksia, joilla selkeyttäisiin essentiaalipatenttien ilmoittamista, lisensointia ja valvontaa ohjaavia puitteita. Essentiaalipatentteja koskevia uudistuksia on odotettavissa vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Komissio haluaa edistää *datan saatavuutta ja yhteiskäyttöä* selkeyttämällä joitakin liikesalaisuusdirektiivin keskeisiä säännöksiä ja tarkastelemalla uudelleen tietokantadirektiiviä. Direktiivien arviointi toteutetaan syksyllä 2021 annettavan EU:n data-asetusluonnoksen yhteydessä. Komission on käynnistämässä tekijänoikeuksista ja uusista teknologioista selvitystä, jossa keskitytään tekijänoikeustietojen hallinnointiin ja tekoälyyn.

4. Teollis- ja tekijänoikeusloukkausten torjunta

Komissio pitää tärkeänä *tehostaa väärennöksiä ja piratismia* ehkäiseviä toimia. Vuonna 2016 väärennettyjä ja laittomasti valmistettuja tuotteita tuotiin EU:hun 121 miljardin euron arvosta, mikä on 6,8 prosenttia kaikesta EU:n tuonnista. EU:n markkinoilla olevat tuoteväärennökset

aiheuttavat vuosittain valtavan (50 miljardin) euron myynnin menetyksen sekä huomattavan työpaikkojen menetyksen. Ne aiheuttavat myös vakavia terveys-, turvallisuus- ja tietoturvariskejä kuluttajille sekä ympäristöhaittoja.

Komissio pyrkii vahvistamaan lainvalvontaviranomaisten valmiuksia laajentamalla komission toimivaltuuksia ja antamalla ne Euroopan petostentorjuntaviranomaiselle OLAFille, jonka roolia väärennosten ja piratismiin torjunnassa tullaan vahvistamaan. Näitä toimenpiteitä suunnitellaan vuodelle 2022. OLAF voisi tuoteväärennosten sisämarkkinoille pääsyn estämisen lisäksi puuttua myös väärennetyjen tavaroiden laittomaan tuotantoon EU:n sisällä. Myös jäsenvaltioiden tulliviranomaisten valmiuksia ja EU:n sisäistä yhteistyötä sekä yhteistyötä kumppanimaiden tulliviranomaisten kanssa tullaan vahvistamaan.

Tulevalla digitaalisten palvelujen säädöspakettia koskevalla ehdotuksella (DSA) pyritään määrittelemään digitaalisille palveluille joukko tarkasti kohdennettuja, sitovia ja oikein suhteutettuja velvoitteita, joiden noudattamisen valvontaa varten luodaan vahvistettu valvontakehys.

Komissio tukee jäsenvaltioiden tulliviranomaisia riskienhallinnan ja petostentorjuntatoimien parantamisessa mm. tehostamalla yhteistyötä EU:n sisällä ja kumppanimaiden tulliviranomaisten kanssa. Komissio aikoo myös luoda *väärennosten torjuntaan EU-tason keinovalikoiman*, jossa esitetään oikeudenhaltijoiden, välittäjien ja lainvalvontaviranomaista yhteistä toimintaa, yhteistyötä ja datan yhteiskäyttöä koskevat periaatteet. Näitä toimia suunnitellaan vuoden 2022 toiselle neljännekselle. Komissio pyrkii myös lisäämään kyberturvallisuustietoisuutta ja tietoisuuden lisäämistä yhteistyössä EUIPO:n, jäsenvaltioiden ja elinkeinoelämän kanssa.

5. Reilun pelin periaatteiden edistäminen globaalilla tasolla

Immateriaalioikeuksilla on suuri merkitys kansainvälisessä kaupassa, investointitoiminnassa ja suhteissamme EU:n ulkopuolisiin maihin. Teollis- ja tekijänoikeusintensiiviset toimialat muodostavat 93 prosenttia EU:n tuotteiden kokonaisviennistä muualle maailmaan. EU:n yritykset kohtaavat lukuisia haasteita EU:n ulkopuolella toimiessaan, kuten esimerkiksi immateriaalioikeuksien heikko säännöstö ja valvonta, teknologian pakkosiirrot ja tekijänoikeuksien omistusrajoitukset, laajat ylikansalliset oikeudenkäyntikiellot sekä kybervarkaudet.

Teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamisen periaatteet ovat saamassa entistä enemmän geopoliittista merkitystä. Suurine sisämarkkinoineen *EU voi toimia globaalina normittajana immateriaalioikeuksien alalla. EU:n on myös suojauduttava paremmin aineettoman omaisuuden varkauksilta*, vakoilulta ja muihin teollis- ja tekijänoikeuksiin kohdistuvilta väärinkäytöksiltä, jotka ovat lähtöisin EU:n ulkopuolelta, mutta vaikuttavat Euroopan markkinoihin. *Vapaakauppasopimuksissa* komissio korkean suojatason teollis- ja tekijänoikeusmääräyksiin ja niiden tehokkaaseen noudattamiseen. Uudistusten aikaansaamiseksi komissio käy vuoropuhelua immateriaalioikeuksista tärkeimpien kauppakumppanien ja muiden ensisijaisten maiden kanssa, joihin kuuluvat mm. Yhdysvallat, Kiina, Etelä-Korea, Thaimaa, Turkki ja Brasilia. EU tulee käyttämään väärennosten ja piratismiin seurantalistaa, jolla raportoidaan markkinapaikoista ja palveluntarjoajista, joiden epäillä osallistuvan väärennöksiin ja piratismiin. Komissio aikoo myös laatia reunaehdot EU:n ulkopuolisten maiden yhteisöjen kanssa tehtävälle kansainväliselle tutkimusyhteisölle.

Komissio painottaa sen tärkeyttä, että *EU puhuu vahvalla yhteisellä äänellä kansainvälisissä yhteyksissä*, joita ovat esimerkiksi WIPO, WTO, WHO, OECD ja UPOV. Komissio aikoo

yhdessä jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien kanssa määritellä ja puolustaa IP-suojan globaaleja normeja ja parhaita ratkaisuja uusiin haasteisiin, kuten tarpeeseen varmistaa hoitojen, rokotteiden ja diagnostiikan tasapuolinen saatavuus Covid-19 torjunnassa.

Tavaramerkkien arvon suojelemiseksi komissio tulee harkitsemaan EU:n liittymistä Singaporen tavaramerkkioikeudelliseen sopimukseen. Komissio tulee tekemään kansainvälisten kumppanien kanssa yhteistyötä maantieteellisten merkintöjen suojaamiseksi WIPO:n monenvälisen Lissabonin unionin kautta.

EU myös tehostaa osallistumistaan globaaleihin internetin hallintoon liittyviin foorumeihin, jotta kansainvälinen verkkotunnusjärjestelmä saadaan täysin kunnioittamaan teollis- ja tekijänoikeuksia, esimerkiksi verkkotunnusten nimiavaruuden hallinnassa ja verkkotunnuksen rekisteröintitietojen (WHOIS-tietojen) saatavuutta koskevissa politiikoissa.

Tekijänoikeuksien alalla komissio jatkaa aktiivista osallistumistaan WIPO:n neuvotteluihin, joissa tavoitteena on päästä yhteisymmärrykseen radio- ja televisiolähetysyhtiöiden kansainvälistä suojaa koskevasta sopimuksesta. Komissio pyrkii myös varmistamaan, että EU ratifioi WIPOn Pekingin sopimuksen, jonka EU allekirjoitti vuonna 2013. Sopimus antaa kansainvälistä suojaa audiovisuaaliesityksille.

6. Yhteistyö jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa

Komissio kehottaa jäsenvaltioita *kehittämään omia teollis- ja tekijänoikeusperiaatteitaan ja –strategioitaan* komission toimintasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden suuntaisesti, sekä suojaamaan ja valvomaan immateriaalioikeuksia niiden omissa talouden elpymiseen tähtäävissä toiminnoissa. Suomessa valmistellaan parhaillaan kansallista IPR-strategiaa, jonka on tarkoitus valmistua vuoden 2021 aikana. Strategian valmistelussa otetaan huomioon myös komission toimintasuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Komission toimintasuunnitelmaa käsiteltiin Teollisoikeudellisessa työryhmässä 30.11.2020 ja EU8 jaoston kokouksessa 12.1.2021.

Eduskuntakäsittely

Tämä E-kirje

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole budjettivaikutuksia.

Toimintasuunnitelman perusteella tehtävien komission yksittäisten aloitteiden taloudelliset vaikutukset tulevat arvioitaviksi erikseen siinä vaiheessa, kun aloitteet tulevat kansallisesti arvioitaviksi.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Ehdotuksella ei ole budjettivaikutuksia. Toimintasuunnitelman perusteella tehtävien komission yksittäisten aloitteiden taloudelliset vaikutukset tulevat arvioitaviksi erikseen siinä vaiheessa, kun aloitteet tulevat kansallisesti arvioitaviksi.

Asiakirjat

COM(2020) 760

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Stiina Löytömäki stiina.loytomaki@tem.fi

Tanja Müller tanja.muller@tem.fi

Anna Vuopala anna.vuopala@minedu.fi

EUTORI-tunnus

EU/2020/1678

Liitteet**Viite**

Asiasanat Hoitaa	tekijänoikeus, teollisoikeus, jaosto kilpailukyky (EU 8) OKM, TEM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
